

thanh trong trại Học Tập Cải Tạo: Đế Quốc Mỹ tự phụ có máy bay F4 Con Ma, F111 Thần Tự Do Cánh Cụp Cánh Xoè) Sau đó nghe đầu Tổng Thống đã quyết định ngưng vì một bản phúc trình cho biết là nếu tiếp tục thì sẽ lỗ lã dài dài. Muốn có can đảm làm như vậy, không theo câu “phóng lao phải theo lao” giống như người đánh bạc thấy xui thì nghỉ đi ngủ, phải có hai đức tính:

1. Hoàn toàn tin tưởng vào bản phúc trình nghiên cứu.

2. Có gan lấy quyết định dứt khoát.

Tôi còn nhớ tờ báo LE CANARD ENCHAINE đã nhạo báng TT De Gaulle vì tính kiêu ngạo muốn có máy bay hơn Mỹ đã góp bao nhiêu tiền với Anh làm ra chiếc Concorde để lỗ lã dài dài.

Đã nghiên cứu thì phải tin tưởng và lấy quyết định dứt khoát: làm hay bỏ.

Một khía cạnh cũng rất quan trọng là làm sao quan niệm được một hệ thống kiểu lộ đủ dùng dùng ít mà cũng dùng to lớn quá sức mình. Việc đầu tiên cần làm là nghiên cứu thật kỹ xem phân chia vận tải ra thế nào cho đường bộ, đường sắt, đường thủy, đường hàng không có lợi nhất cho nền kinh tế nước nhà, đừng “Phủ bệnh Phủ, Huyện bệnh Huyện” ngành nào cũng muốn “number one”!

Nhìn nước Pháp với một Công Ty Quốc Doanh Hỏa Xa rất mạnh đã làm cho ngành đường sắt phát triển quá mạnh. Có một đạo Quốc Hội chê là Hỏa Xa lỗ, vị Tổng Giám Đốc đương nhiệm đã chơi chữ trong buổi điều trần: “Les Chemins de Fer sont faits pour transporter et non pas pour rapporter” (Hỏa Xa làm ra để chuyên chở chứ không phải để sinh lợi) và giải thích Hỏa Xa đi về đúng giờ, cải tiến luôn luôn nên lỗ. Nếu cứ xài đồ cũ, khi nào đủ hành khách mới đi thì có thể lời nhưng không phục vụ dân chúng đúng mức. Sau đó một thời gian một Kinh Tế Gia Pháp đã viết báo dả kích Hỏa Xa đã lạm dụng độc quyền để phá hoại vận tải đường bộ một cách bất chính: đường nào bị cạnh tranh thì hạ giá xuống cho đường bộ chết rồi mới cho lên lại. Vì vậy mà đường bộ bị bóp chết không phát triển nổi mặc dầu đường bộ có thể tiện lợi và rẻ hơn. Một ví dụ trái ngược là

Mừng Thọ Cụ Nguyễn Lương Ngôn

Mừng thọ cụ Nguyễn Lương Ngôn
Một thời trấn nhiệm tiền đồn Long An.
Dày công kiến thiết chính trang,
Cầu kỳ đường lộ xóm làng nông thôn.
Sông Vàm cuộn cuộn sóng cồn,
Đức Hòa, Đức Huệ vẫn còn dấu chân.
Tân Trụ, Cần Đước xa gần,
Thủ Thừa, Bến Lức giao thông nối liền.
Trăm người trăm cảm người hiền,
Tuổi già phúc lộc triền miên trọn đời.

BỬU HIỆP

Mỹ: với hệ thống xa lộ tối tân, các loại xe vận tải gọi là 18-wheeler (vì có 18 bánh) đưa hàng hóa từ nơi sản xuất đến nơi tiêu thụ trên khắp nẻo đường. Hỏa xa bị cạnh tranh nhưng vẫn lobby để tồn tại. Trong tình trạng đó hỏa xa phải xài cơ sở cũ kỹ, máy móc lạc hậu, các tai nạn trật đường rầy rất hay xảy ra!

Nước ta là nước theo sau ta phải có đủ thông minh và can đảm để chỉ bắt chước cái gì hợp với nước ta tránh sai lầm là “Người có Ta cũng phải có!” thích những danh từ hư danh có vẻ tự phong như “Nhất Đông Nam Á”, “Hòn Ngọc Viễn Đông”, v.v...

Ta luôn nhớ chuyện nàng thôn nữ không nhan sắc mà nghe nàng Tây Thi khi đau bụng nhăn mặt lại càng hấp dẫn bèn cả ngày ôm bụng nhăn mặt làm cả làng tưởng ma quỷ... tán cư hết!

Bắt chước cũng được nhưng chỉ bắt chước cái gì hợp với ta mới là Thượng Sách.

• PHAN ĐÌNH TĂNG